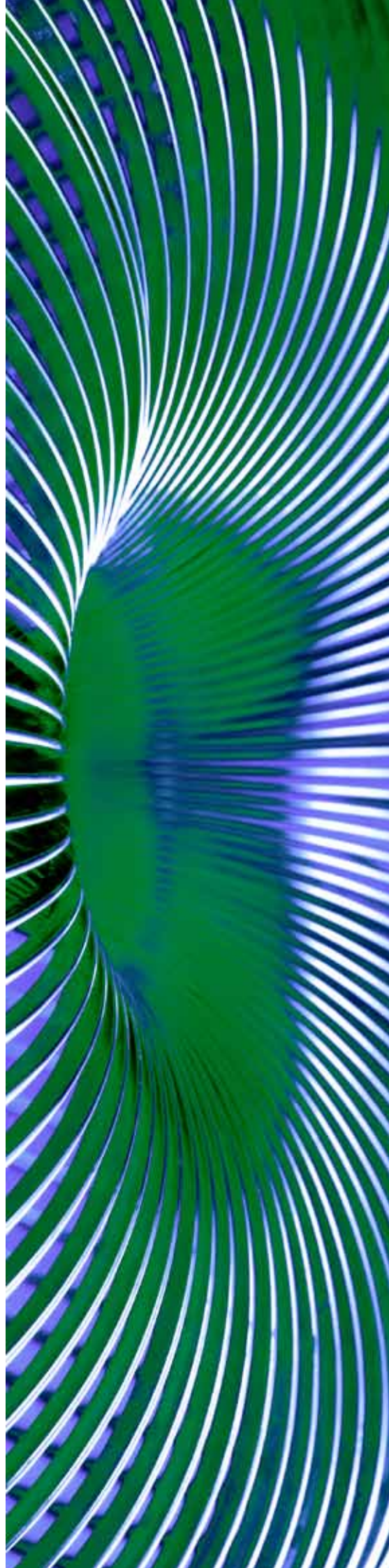

**Kartläggning av
FoU-verksamheter**
inom välfärdsområdet
med kommunal och
regional anknytning
i Västra Götalands län

Helena Öfverström

April 2010

Innehåll

Förord.....	3
Inledning.....	5
FoU-verksamheter i kommunal regi	7
FoU Fyrbodal.....	7
Skaraborgs Kommunalförbund FoU	9
FoU Sjuhärad Valfärd	11
FoU i Väst/GR	15
Västra Götalandsregionens finansiering av forskning och utveckling inom hälso- och sjukvård samt välfärdsfrågor.....	19
Andra verksamheter som inriktar sig mot FoU inom välfärdsområdet	20
Vårdalinstitutet.....	20
Kommunforskning i Västsverige (KFi)	21
Skaraborgsinstitutet	23
Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet	24
Diskussion/summering.....	26
Litteratur och webbplatser	31

Förord

Sedan slutet av 1990-talet har FoU-verksamheter inom välfärdsområdet som i huvudsak riktar sig till socialtjänst, vård och omsorg samt hälso- och sjukvård (benämns fortsättningsvis välfärdsområdet) vuxit upp runt om i landet. I dag finns 33 sådana verksamheter som omsluter de flest svenska kommuner. Sjutton av dessa verksamheter bedrivs tillsammans med landsting/regioner. De flesta av dessa FoU-verksamheter har haft statliga stimulansmedel. Många har expanderat sedan start och ses i dag som naturliga stödresurser för kunskapsbaserat välfärdsarbete.

I takt med att FoU-verksamheter inom välfärdsområdet vuxit fram har diskussioner förts om vad som är forskning, vad som krävs för god evidens- eller kunskapsbas, vilka metoder som är acceptabla och så vidare. Samtidigt har FoU-metoder som grundar sig på dialog och som betonar lärande utvecklats och använts. FoU-projekt med uttalade krav på nytta för berörda verksamheter har genomförts och ett stort antal FoU-rapporter med ambition att vara lättillgängliga har publicerats.

Genom dessa FoU-verksamheter tydliggörs ett växande engagemang för och krav på forskning från kommuner, landsting och regioner – forskning som skall leda till utveckling och vice versa. Idén om det ömsesidiga beroendet mellan forskning och praktik har fått stor genomslagskraft.

I Västra Götalands län med 1,5 miljoner invånare finns fyra FoU-verksamheter inom ovan nämnda område, som framför allt riktar sig till beslutsfattare och anställda inom de 49 kommunerna och i vissa fall till motsvarande grupper inom Västra Götalandsregionen. Denna kartläggning fokuserar i huvudsak på dessa verksamheter. Det kan konstateras att de sinsemellan är olika och därför kan de inte beskrivas på samma sätt. Precis

som i övriga landet finns ingen en enhetlig tolkning av vad som är FoU och heller inget enhetligt baskoncept för hur FoU skall bedrivas. Inriktning och arbetsmetoder präglas till stor del av regionala och lokala förutsättningar och behov.

I Fyrbodal och Skaraborg betonas utveckling och samordning av primärkommunala projekt som inte nödvändigtvis har med forskning att göra utan snarare utgår från ett mellankommunalt och regionalt behov av utveckling och erfarenhetsutbyte. Motsvarande samordnings- och/eller erfarenhetsutbyte kan finnas inom de andra kommunalförbunden men har inte betraktats som FoU-arbete. Fyrbodal och Skaraborg beskriver sig mer ha en länk- och mäklarfunktion mellan forskning och praktik snarare än att de utför forskning.

FoU i Väst/GR och FoU Sjuhärad Välfärd bedriver forskning och gör utvärderingar utifrån kommunala och regionala behov, ofta i samarbete med högskola och universitet. Stor vikt läggs vid dialog, implementering, lärande och spridning av egna och andras forskningsresultat.

Det är följaktligen inte möjligt att jämföra dessa fyra FoU-verksamheter vare sig med avseende på resultat eller ekonomi. De har vuxit fram vid olika tidpunkter, i olika sammanhang och med olika förutsättningar.

Inom Västra Götalandsregionen görs stora satsningar på forskning och utveckling, framför allt avseende medicinska frågor. Det finns andra traditioner och en annan syn på vad som är forskning och vilka metoder som är relevanta och acceptabla än vad som finns inom kommunala verksamheter som i större utsträckning präglas av ett samhällsvetenskapligt förhållningssätt. Samtidigt har Västra Götalandsregionen och kommunerna gemensamma målgrupper som exempelvis multi-

sjuka äldre eller barn och unga med psykisk ohälsa som har mycket att vinna på att de olika huvudmännen samverkar. För att värna om det goda livet hos regionens medborgare krävs bland annat sammanhållen vård, omsorg och service. Genom att främja praktik- och klinisk forskning och utveckling, tvärasektoriell samverkan och mångvetenskapligt samarbete stärks förutsättningar för synergieffekter och en gynnsam välfärdsutveckling.

I budgetpropositionen 2009 anger regeringen att det är angeläget att statens bidrag till kunskapsutveckling inom socialtjänsten sker på ett mer enhetligt och långsiktigt sätt än tidigare och

att det finns en nära samverkan mellan landsting och kommuner.

Det är min förhoppning att denna kartläggning kan utgöra underlag för de diskussioner som nu förs i Västra Götalands län mellan kommuner, kommunalförbund och Västra Götalandsregionen angående en förstärkning av regionala strukturer för kunskapsutveckling för evidensbaserad praktik i socialtjänsten i nära samverkan med hälso- och sjukvård.

Elisabeth Hajtowitz
Chef FoU i Väst/GR

Inledning

Under 2000-talet har det genomförts olika nationella projekt med syfte att kartlägga, beskriva och diskutera aktiviteter och verksamheter som är inriktade mot socialtjänstens och välfärdsområdets problematik, metoder och frågor. Flera av dessa har understrukit vikten av forskning inom just detta område. Kerstin Wigzell hävdar bland annat i sin utredning *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukaren* (SOU 2008:18) att kunskapen om socialtjänstens insatser är outvecklad. Hon skriver (s. 9) att ”Arbetet bedrivs i huvudsak på grundval av professionella erfarenheter i kombination med lagstiftning och riktlinjer för ärendehandläggning. I för liten utsträckning bedrivs socialtjänsten utifrån kunskap om effekten av olika insatser, arbetsätt och metoder.” Det finns dock verksamheter som jobbar med att försöka utveckla socialtjänstens insatser genom olika projekt, utvärderingar och kompetensutvecklingsinsatser: FoU-verksamheter finansierade av kommuner och region/landsting, men också forskningsinstitut eller forskningsenheter med anknytning till högskola/universitet. Många kommuner i Sverige finansierar sådan verksamhet och det här är en kartläggning av hur det ser ut i Västra Götaland.

FoU inriktad mot välfärdsområdet

Kommunala FoU-verksamheter har kommit att bli allt mer sammanknutna med begreppet välfärd, som är ett vidare begrepp än socialtjänst. Socialtjänst är en kommunal angelägenhet, medan välfärd inkluderar alla de tjänster som stat, landsting/region och kommun tillhandahåller i syfte att säkra individens trygghet vid bland annat sjukdomar och hälsoproblem, fysiska som psykiska, men även sociala problem som kan uppstå vid exempelvis ohälsa eller arbetslöshet. Genom att kommunala FoU-verksamheter an-

vänder termen välfärd understryks vikten av att överskrida de gränssnitt som finns mellan olika huvudmän, exempelvis kommun och landsting/region, och därmed också vikten av att finna samarbetsformer med olika huvudmän.

F och U

FoU finns som begrepp inom både näringsliv och offentlig sektor, men vad står FoU för? ”F” står för forskning och en vedertagen definition på forskning är; ”ett systematiskt arbete för att söka efter ny kunskap eller nya idéer med eller utan en bestämd tillämpning i sikte”. ”U” som står för utveckling och utvecklingsverksamhet är ett systematiskt arbete som utnyttjar forskningsresultat, vetenskaplig kunskap eller nya idéer för att åstadkomma exempelvis nya eller väsentliga förbättringar av produkter, processer, system eller metoder. Men i det praktiska arbetet är gränsen mellan F och U inte alltid självklar. Beskrivningar av kommunal FoU-verksamhet tyder på att den forskning som bedrivs är till stor del tillämpad och att vikt läggs vid att den är tillämpbar med stor praktisk relevans, men också stark vetenskaplig, ofta mångvetenskaplig, relevans där forskningen ska växa fram ur verksamheternas behov. Kännetecknande är också att resultaten ska komma välfärdsområdet till godo. I det stora hela handlar det om forskning *med* verksamheter snarare än *om*.

Kartläggningens bakgrund och syfte

Syftet med den här kartläggningen är att skapa en bild över den FoU-verksamhet som bedrivs utifrån välfärdsområdets behov och problematik i Västra Götalands län. Prioritet i kartläggningen har varit de fyra FoU-verksamheter som bedrivs av kommunalförbunden i Fyrbodal, Skaraborg och Göteborgsregionen, samt av Högskolan i

Borås i samarbete med kommuner i Sjuhärad. Därtill har kartläggningen också omfattat andra verksamheter med anknytning till kommun och landsting/region. Kartläggningen har gjorts på uppdrag av FoU i Väst/GR i dialog med kommunalförbunden i Skaraborg, Fyrbodalen och Sjuhärad. Kartläggningen fokuserar främst på verksamhetsåret 2008, och majoriteten av data som samlats in härrör från det året. En strävan har varit att försöka fånga varje verksamhets särdrag samt diskutera forskning och utveckling inom välfärdsområdet i Västra Götalands län, och eftersom verksamheterna till viss del är olika har det ibland inneburit att ”jämföra äpplen med päron”. Data har samlats in genom intervjuer, material från verksamheterna samt verksamheternas webbplatser. Intervjuer har gjorts med företrädare för verksamheterna som sedan också fått möjlighet att ta del av materialet för att undvika missförstånd och feltryck.

De verksamheter som kartläggningen inkluderar är de fyra FoU-verksamheterna *FoU Fyrbodalen*, *Skaraborgs Kommunalförbund FoU*, *FoU Sjuhärad Välfärd* och *FoU i Väst/GR*. Västra Götalandsregionens aktiviteter inom FoU finns också dokumenterade. Andra verksamheter som inkluderas i kartläggningen är *Vårdalinstitutet*, ett forskningsinstitut på plats i Göteborg och Lund, *Kommunforskning i Västsverige (KFi)* med starka anknytningar till Göteborgs universitet samt *Skaraborgsinstitutet*, en forskningsstiftelse i Skaraborgsområdet. Utöver dessa verksamheter inkluderas också Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet, med fokus på finansieringsstödet *Förstärkt förvaltningsforskning och mer kvalificerad förvaltningsutbildning i Västsverige (KOLV)*.

Rapportens upplägg

Rapporten börjar med att beskriva de fyra FoU-verksamheterna och därefter beskrivs de andra verksamheterna. Rapporten avslutas med en diskussion och slutord. Varje verksamhet beskrivs i ett enskilt avsnitt med ungefär samma uppbyggnad. *Bakgrund och verksamhetens syfte* beskriver kortfattat hur länge verksamheten funnits samt huvudanledningen till att den startades. *Styrning och organisering* beskriver hur ägarskapet/huvudmannskapet ser ut och vilka som påverkar verksamhetens innehåll. Här tas själva organisa-

tionen också upp, hur många som är anställda och hur verksamheten leds. *Verksamhetens inriktning* försöker i breda drag beskriva vilken problematik och vilka målgrupper verksamheten arbetar för, och möjligen vilka avgränsningar som gjorts. *Verksamhetens innehåll* beskriver hur man arbetar, vilka olika aktiviteter som omfattas samt exempel på projekt. *Informations- och kunskaps-spridning* kan vara svårt att skilja från verksamhetens innehåll, men för att förenkla läsandet har avsnitten separerats. Här beskrivs arbetet med att sprida information och kunskap samt vad verksamheterna har producerat i form av rapporter och dylikt. *Samverkanspartner under 2008* tar upp vilka andra organisationer verksamheten har samarbetat med. Slutligen beskriver avsnittet *Finansiering av verksamheten* vilka som finansierar verksamheten samt om det finns olika sätt för verksamheten att skaffa sig inkomster. ●

FoU-verksamheter i kommunal regi

FOU FYRBODAL

Bakgrund och verksamhetens syfte

FoU Fyrbodal är sedan hösten 2009 en tillsvidareverksamhet som drivs i Kommunalförbundet Fyrbodals regi. Verksamheten föregicks av Fyrbodalinstitutet, som var ett samarbete mellan kommuner, primärvård, hälso- och sjukvård samt folk tandvård och skulle verka för forskning inom hälsa och sjukvård samt socialtjänstens områden. När Fyrbodalsinstitutet lades ner 2008 beslutade sig kommunerna i Fyrbodal för att ingå i ett gemensamt FoU-samarbete med inriktning mot välfärdsfrågor.

En viktig målsättning för FoU Fyrbodal är att få kommunerna att se möjligheterna med och vikten av att ha en FoU-verksamhet som fokuserar på kommunala välfärdsfrågor. Fokus ska vara på utveckling snarare än forskning, FoU-verksamheten ska stödja kommunerna i att utveckla verksamheterna genom kunskapsutveckling och kompetensutveckling, stimulera de anställdas kreativitet och stötta chefer i kunskapsutveckling och lärande.

Styrning och organisering

Huvudman för FoU Fyrbodal är Kommunalförbundet Fyrbodal, som är en politisk styrd organisation. FoU-verksamheten är organiserad under Beredningsgruppen för Hälsa inom Fyrbodal. Medlemmar i FoU Fyrbodal är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål. Två kommuner inom Fyrbodal, Munkedal och Färgelanda, har under 2009 valt att avstå från att delta i samarbetet FoU Fyrbodal, men de båda kommunerna

kommer under 2010 att gå in som medlemmar. Den huvudsakliga styrningen av FoU Fyrbodal sker genom en styrgrupp med tillhörande ledningsgrupp samt en strategisk utvecklingsgrupp. Dessa grupper, tillsammans med FoU-strategen, bestämmer inriktningen på det arbete som FoU-enheten ska bedriva. I styrgruppen ingår socialcheferna i samtliga medlemskommuner. De bestämmer formerna och prioriteringarna för verksamheten. De ansvarar också för den politiska förankringen i respektive kommun. Ledningsgruppen består av fem utvalda socialchefer som representerar styrgruppen och kommunerna i det fortlöpande FoU-arbetet. Till sin hjälp har de en FoU-policy som skall vara vägledande i de beslut de tar. Policyn är framtagen gemensamt av kommunerna i Fyrbodals Kommunalförbund. Den strategiska utvecklingsgruppen som nämndes ovan, är inte formerad än, utan beräknas komma i gång under första halvåret 2010. Den strategiska utvecklingsgruppens roll är att säkerställa verksamheternas inflytande och påverkan på det framtida FoU-arbetet, och personer som ingår i utvecklingsgruppen skall på ett eller annat sätt ha en anknytning till välfärdsfrågor i praktiken ute i medlemskommunerna. FoU Fyrbodal har sedan hösten 2009 en FoU-strateg anställd.

Verksamhetens inriktning

FoU Fyrbodal skall ägna sig åt utveckling av aktiviteter inom kommunala välfärdsfrågor såsom socialtjänst, omsorgsarbete och folkhälsoarbete. Sådana aktiviteter ska vara verksamhetsnära och utgå från kommunernas behov, exempelvis genom att belysa och arbeta med yrkesgruppers olika behov av kunskapsutveckling eller att delta aktivt i innovation och införande av nya arbetsätt och metoder grundade i vetenskaplig teori och metod. FoU Fyrbodal är måna om att in-

kludera folkhälsa i FoU-arbetet, och frågor som kommer att fokuseras utifrån det perspektivet är exempelvis föräldrastöd och prevention av fallolyckor.

FoU Fyrbodal avgränsar sig genom att fokusera på utvecklingsfrågor och är inte intresserade av att bli ett institut som bedriver forskning i egen regi, eftersom det riskerar att binda upp resurser. Därmed kommer de inte att ta på sig uppdragsforskning från enskilda kommuner, utan istället förmedla kontakter till universitet och högskolor. FoU-verksamheten kommer istället att lägga kraft på att stödja samverkan mellan kommunerna och att stötta kommunerna i att driva samarbetsprojekt i högre utsträckning, och på så vis möjliggöra för kommunerna att få ut en högre kvalitet till samma eller lägre insats.

Verksamhetens innehåll

Eftersom FoU Fyrbodal är nystartat kretsar verksamheten mycket kring vad som kan åstadkommas inom ramen för FoU-strategens roll. Generellt handlar FoU-strategens roll om att driva utvecklingsfrågor som är gemensamma för medlemskommunerna. Praktiskt handlar det om att marknadsföra verksamheten gentemot kommunerna för att kunna bygga upp ett kontaktnät, och finna former för att sprida forskningsinformation till personal inom kommunerna. Ett annat uppdrag handlar om att FoU-strategen också ska uppmärksamma eftersatta områden och ge förslag på angelägna projekt. Utöver det ska FoU-strategen övervaka statliga satsningar som riktar sig till välfärdsområdet, och bidra till att medlemskommunerna gör gemensamma ansökningar.

Ett sätt att stödja nya arbetssätt som grundar sig i vetenskaplig teori och metod, och som fokuserar på kunskapsutveckling, som beskrevs ovan, är satsningen ”FoU kompetensförsörjningsprogram för sjuksköterskor i Fyrbodal”. Detta arbete startade 2007, då Fyrbodalinstitutet var verksamt och är ett samarbete mellan FoU-verksamheterna vid NU-sjukvården, Primärvården Fyrbodal, Fyrbodals Kommunalförbund, Högskolan Väst och Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet. Syftet med projektet är att sjuksköterskor ska genomföra omvårdnadsforskning inom några prioriterade områden med hjälp av handledning och vetenskapligt stöd från forskare inom Fyrbodalsområdets FoU-enheter och Sahlgrenska

akademien. FoU Fyrbodal finansierar 20 procent av lönen till fyra sjuksköterskor, totalt cirka 250 000 kronor, under 2010. Större delen finansieras med medel som funnits kvar från Fyrbodalinstitutet och resterande medel tillskjuts från FoU Fyrbodals budget för 2010. Kompetensförsörjningsprogrammet är organiserat under FoU-rådet i Fyrbodal, som är ett samarbete mellan FoU-enheterna inom primärvård, tandvård, specialistvård och kommuner i Fyrbodal. I ledningsgruppen för FoU-rådet sitter FoU Fyrbodal med, och tillsammans har FoU-rådet sökt pengar för år 2010 ur Socialstyrelsens satsning på äldreområdet. Utöver det har FoU Fyrbodal ett samverkansarbete med Vårdsamverkan Fyrbodal, som ska förbättra och utveckla närsjukvård och vårdkedjor i Fyrbodal och Lilla Edet. Organisationer som samverkar där är hälso- och sjukvårdsnämnderna i Fyrbodalsområdet, primärvården, NU-sjukvården och kommunerna i Fyrbodal samt Lilla Edets kommun.

Annat som är på gång i FoU Fyrbodal under våren 2010 är bland annat en forskningscirkel kring utvärdering, ett vetenskapligt café på temat ”unga vuxna med lindrig funktionsnedsättning på väg ut i arbetslivet”. En omvärldsanalys för bättre strategisk planering och som underlag för beslut ska också genomföras samt en statistik kurs med inriktning mot att underlätta förståelsen och användandet av den statistik som cirkulerar i verksamheterna.

Förvaltningscheferna i medlemskommunerna har också godkänt en medverkan i KASK-projektet (Kattegatt och Skagerak), ett EU-projekt som upprättats för att stärka samarbetet mellan Sydostnorge, Nord- och Mittjylland och Västsverige. FoU Fyrbodal avser att samarbeta kring teknologitveckling, närmare bestämt tekniska lösningar inom äldreområdet.

Som utförare i mycket av FoU-arbetet kommer Högskolan Väst att vara en viktig aktör och agera som en garant för kvaliteten i det arbete som bedrivs inom FoU Fyrbodals ramar. Dock vad detta exakt betyder i praktiken är just nu oklart. Men inom ramen för samverkan kommer FoU-aktiviteter och uppdrag att utföras på Högskolan Väst, exempelvis utbildning och FoU-projekt. Redan idag är Högskolan Väst en samarbetspartner i kompetensförsörjningsprogrammet för sjuksköterskor. Högskolecentrum Vänersborg är också

viktigt i utbildningssammanhang och kommer att kopplas till FoU-arbetet som en aktiv samarbetspartner. Tillsammans kan Högskolan Väst och Högskolecentrum tillgodose behovet av utbildning och handledning av studenter med olika utbildningsnivåer. Men samarbetet kommer inte bara att avgränsas till de nyss nämnda aktörerna, utan kommer även att inkludera andra universitets- och högskoleaktörer inom forskning och utbildning.

Finansiering av verksamheten

FoU i Fyrbodal finansieras med 6 kronor per kommuninvånare och år av de tolv medlemskommunerna. Med ett invånarantal på cirka 240000 genererar detta en intäkt på nästan 1,5 miljoner kronor per år, och dessa siffror avser år 2009. Finansieringen är värdesäkrad med KPI från år två (2010) och avtalstiden gäller sex år med möjlighet till utvärdering och analys av uppdraget efter två år.

SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND FOU

Bakgrund och verksamhetens syfte

Skaraborgs Kommunalförbund FoU startade 2004 i projektform och är sedan 2007 en tillsvidareverksamhet som fokuserar på mellankommunala samverkansfrågor. FoU-verksamheten ingår i Skaraborgs Kommunalförbund och dess medlemmar är dess 15 kommuner (se nedan).

FoU i Skaraborg har som målsättning att jobba med att öka samverkan mellan kommunerna, att identifiera och lyfta fram frågor som är av mellankommunal karaktär och som är relevanta för socialtjänsten. En annan målsättning är att sprida kunskaper genom nätverksarbete och arbetsgrupper. Målet är också att utveckla en FoU-miljö i nära samverkan och mellan socialtjänstens olika verksamheter och exempelvis högskolor, stiftelser och andra FoU-miljöer.

Styrning och organisering

Huvudman är Skaraborgs Kommunalförbund som är en politisk styrd sammanslutning av 15 kommuner; Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara. FoU-verksamhetens huvudsakliga uppdragsgivare är Skaraborgs socialchefer. Utöver socialcheferna finns också en kontinuerlig dialog mellan FoU-verksamheten och hälso- och socialberedningen. Den består av tre kommunalråd och tre ordförande från socialnämnd/vård- och omsorgsnämnd eller motsvarande. Hit lyfts frågor som är av mer principiell karaktär och frågor som skall beredas till förbundsstyrelsen.

För att ytterligare öka samverkan har kommunalförbundet skapat fyra utvecklingsforum för att täcka in socialtjänstens ansvarsområden; äldreomsorg, funktionshinder, individ- och familj samt kommunal hälso- och sjukvård. Här diskuteras utvecklingsfrågor som är gemensamma för alla de 15 kommunerna. I forumen ingår personer från verksamheterna med mandat att representera sin kommun.

Sedan 2007 är två FoU-samordnare anställda på heltid med uppdrag att samordna FoU-verksamheten. Utöver dem finns också tre visstidsanställda projektledare som arbetar med Metodstöd för ASI/DOK, Anhörigstöd i Skaraborg och BBIC (Barns behov i centrum).

Verksamhetens inriktning

Skaraborgs Kommunalförbund FoU är inriktat på hälsa, socialtjänst och välfärdsområdet och verksamheten ämnar stimulera, stödja och bedriva gemensamma verksamhetsnära utvecklings-, utvärderings- och utbildningsprojekt. Inom välfärdsområdet skall fyra perspektiv genomsyra arbetet - ett internationellt perspektiv, jämställdhet, integration och Skaraborg "Den gemensamma regionen". Vad gäller synen på forskning och utveckling togs det ett politiskt beslut när FoU-enheten omvandlades från ett projekt till en tillsvidareverksamhet år 2007, att verksamheten inte skulle bedriva egen forskning. FoU-enheten skall däremot svara för att forskningen kommer kommunerna till del och att forskningsresultat och metoder används i FoU-arbetet. Skaraborgs Kommunalförbund FoU ser som en viktig uppgift att bidra till den så kallade "tredje uppgiften" genom att agera förmedlare mellan akademi och praktik.

Verksamhetens innehåll

FoU-samordnarnas arbete handlar mycket om att underlätta för kommunerna att samverka. Exempelvis genom att vara behjälpliga med koordinering och sammanställning av projektansökningar från enskilda kommuner eller kommuner i samverkan. Samordnarna kan exempelvis samordna utvärderingsinsatser med externa utvärderare från högskola eller universitet, eller med interna utvärderare som kommer från den egna kommunen eller från någon annan kommun.Handledning under utvärdering och genomförande av projekt görs till största del av forskare eller i viss mån av FoU-samordnarna själva.

Skaraborgs Kommunalförbund FoU är relativt ny i sina former sedan verksamheten permanentades 2007 och samordnarna jobbar därför mycket med att marknadsföra FoU-verksamheten och visa sig i olika sammanhang. Bland annat har FoU-besök i socialtjänsternas ledningsgrupper genomförts runt om i Skaraborgs kommuner under 2008 och 2009 för att inventera vad den enskilda kommunen önskar få för stöd av FoU-enheten.

FoU-enheten arbetar med nätverk bestående av olika yrkesgrupper inom socialtjänsten. Det här sättet att arbeta med nätverk används också inom de andra kommunalförbunden i Västra Götaland, men där har man valt att inte lägga det

på FoU-verksamheterna. Nätverkens roll är i första hand att vara ett forum för erfarenhetsutbyte, men också att utveckla kompetens genom att bjuda in externa föreläsare som informerar om exempelvis nya lagar, regler och metoder. Beroende på vad som efterfrågas i nätverken kan samordnarna hjälpa till med att skapa arbetsgrupper, anordna utbildningar och starta utvecklingsprojekt. I nätverken kan idéer fångas upp för vidare utveckling av projekt i FoU-verksamheten.

Under åren har FoU-samordnarna varit inblandade i flera olika projekt. Under de senaste fyra åren har Skaraborgs Kommunalförbund FoU tillsammans med Västra Götlandsregionen banat väg för att starta en centrumbildning inom äldreområdet. Syftet är att skapa en gemensam arbetsform i hela vårdkedjan för forskning och utveckling inom äldreområdet och den bygger för närvarande på tre plattformar; stroke, kvarkatestrar och bensår. Till detta har man sökt och fått pengar från Socialstyrelsen.

Några större projekt som är organiserade inom FoU-verksamheten är ASI/DOK (Addiction Severity Index samt Dokumentation Och Utvärdering inom socialtjänsten), som är standardiserade bedömningsinstrument och rekommenderas av Socialstyrelsen i de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevården, Anhörigstöd i Skaraborg, som är ett samverkansprojekt som Skaraborgs kommuner har tillsammans med Skaraborgs sjukhus och primärvården i Skaraborg, samt flera olika intresseföreningar. Ytterligare ett projekt handlar om BBIC, en metod som gör det möjligt att utreda, planera och följa upp insatser strukturerat, med barnets behov i centrum. Med BBIC blir det tydligare för socialtjänsten vad barn behöver. Det blir också tydligare för barn och föräldrar vad socialtjänsten gör.

Utöver dessa lite större projekt har samordnarna under 2008 stöttat sju FoU-projekt i enskilda kommuner med att samordna handledning från högskola/universitet. Samordnarna har också startat utvecklingsfora för olika teman. Skaraborgs kommunalförbund FoU har handhållit en upphandling av utvärderingsuppdrag av de nationella riktlinjerna vad gäller missbruk- och beroendevård för alla 49 kommuner i Västra Götaland.

Informations- och kunskapspridning

Erfarenheter sprids bland annat genom FoU-rapporter eller FoU-meddelanden. FoU-rapporter ligger minst på c-uppsatsnivå, medan FoU-meddelanden inte har någon akademisk anknytning, men ändå är intressanta och viktiga för spridning. Det finns numera även en ”kortversion” av vissa rapporter som kan spridas i större omfattning i verksamheterna.

Skaraborgs Kommunalförbunds FoU bedriver en del kurs- och konferensverksamhet som sker utifrån att samverkansvinster kan göras mellan kommunerna, men också efter önskemål från utvecklingsfora, nätverk och arbetsgrupper. Det har anordnats en idébyttardag för personal som arbetar med anhörigstöd i hela Västra Götaland under 2009 och vartannat år arrangeras idébyttardagar för hela socialtjänsten i Skaraborg.

Samverkanspartners under 2008

Skaraborg Kommunalförbund FoU har ett samarbete tillsammans med FoU i Primärvården och Skaraborgs sjukhus. Arbetsformen bygger på samverkan mellan de tre FoU-enheterna och är en arbetsgrupp under Vårdsamverkan Skaraborg. Skaraborgs Kommunalförbund FoU har utbyten med andra FoU-enheter i Västra Götaland, samt Halland och Värmland. Samarbeten sker även med enskilda forskare från Göteborgs universitet, Högskolan Väst, Örebro universitet och Högskolan i Skövde.

Finansiering av verksamheten

Sedan 2007 är FoU i Skaraborg en avtalsreglerad tillsvidareverksamhet som kommer att utvärderas under 2010. Verksamheten finansieras enbart genom kommunerna i Skaraborg och omfattas av kommunalförbundets budget. Kommunerna bidrar med 5,85 kronor per invånare, vilket med cirka 250000 invånare resulterar i 1,5 miljoner kronor i basfinansiering för verksamheten.

Annan finansiering som är återkommande är tre projekt som finansieras av länsstyrelsen; Metodstöd för ASI/DOK, Anhörigstöd i Skaraborg och BBIC. Utöver detta har Skaraborgs Kommunalförbund FoU tillsammans med Primärvårdens FoU och Skaraborgs sjukhus FoU-enhet fått stimulansmedel med drygt 200000 per år under de senaste fyra åren. Totalt för 2008 omsatte enheten 3,2 miljoner.

FOU SJUHÄRAD VÄLFÄRD

Bakgrund och verksamhetens syfte

FoU Sjuhärad Valfärd (FoUS) är en ombildning av ÄldreVäst Sjuhärad som funnits sedan 1999. Ombildningen till FoUS gjordes från och med 2009, och i och med den har verksamhetens inriktning breddats och det har tillkommit ytterligare målgrupper för FoU-arbetet, jämfört med tidigare då man fokuserade på frågor inom äldre- och funktionshinderområdena. FoU Sjuhärad Valfärd är ett samarbete mellan kommuner i Sjuhärad, Västra Götalandsregionen och Högskolan i Borås. FoUS fokuserar på forskning och utveckling i gränssnitten mellan kommunal- och landstingssjukvård, och arbetar med olika former av kunskapsutveckling, metodstöd, kompetensutvecklingsinsatser samt kunskapspridning.

Styrning och organisering

Högskolan i Borås är formell huvudman för FoU Sjuhärad Valfärd enligt avtalet mellan ägarparterna, och verksamheten är en fristående enhet inom högskolans organisation. Verksamheten har sina lokaler i högskolan. Ägare till FoU Sjuhärad Valfärd är de sju kommunerna i Sjuhärad (Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn), Västra Götalandsregionen och Högskolan i Borås. Men från och med 2010 kommer även Vargårda kommun att ingå som ägarpart. Verksamheten leds av en styrgrupp bestående av representanter från alla parter. Varje kommun har en representant vardera, Västra Götalandsregionen representeras av fyra personer från Primärvården, Södra Älvsborgs Sjukhus, den lokala hälso- och sjukvårdsavdelningen i Sjuhärad respektive beställarenheten. Högskolan i Borås har två representanter. Två organisationer har också adjungerats in i styrgruppen, Sjuhärads kommunalförbund och ReKo Sjuhärad, ett vård-samarbetsorgan mellan Sjuhärads kommuner och VGR:s hälso- och sjukvård inom motsvarande geografiska område. Ägarparterna har ställt upp några styr- och måltal som FoUS ska ta hänsyn till i den verksamhet som bedrivs. Dels ska verksamheten inkludera en viss minimiandel medarbetare från både kommun, VGR och högskola. Dels ska huvudförfattarskapet i vetenskapliga publiceringar tillfalla en viss minimiandel medarbetare från kommun respektive region. De här

två styrmåttan har FoUS levt upp till, även om regionen haft något fler författare och anställda än kommunerna. Ett tredje styr- och måltal handlar om att verksamheten ska attrahera medarbetare från både kommun och region till de kompetensutvecklingsinsatser som FoUS utför, men i detta fall består deltagarna till största del av medarbetare inom kommunerna, och FoUS planerar särskilda informationsinsatser för att öka andelen VGR-deltagare.

Ett arbetsutskott med representanter från VGR, kommuner och högskola fungerar som beredningsgrupp till styrgruppen. Brukarnas delaktighet tas till vara och garanteras genom brukarrådet som är en referensgrupp som består av representanter från en rad frivillig-, intresse- och pensionärsorganisationer inom de områden som omfattas av FoUS behovsgrupper. Brukarrådet kan också påverka verksamheten genom att ta initiativ till enskilda forsknings- och utvecklingsprojekt, men mest aktiv är man inom olika kompetensutvecklingsinsatser, så kallade temadagar. Genom att finnas i Högskolan i Borås lokaler har FoUS tillgång till en ”högskolemiljö” med forskarseminarier, bibliotek och så vidare.

FoU Sjuhärad Valfärd har en verksamhetsledning som består av FoU-samordnarna och verksamhetsledaren. De har ett gemensamt ansvar för den operativa verksamheten och ansvarar för kontinuerliga kontakter med ingående partners. De vetenskapliga ledarnas funktion är att garantera kvaliteten i arbetet som bedrivs i verksamheten och de samverkar med varandra genom ett vetenskapligt råd. Andra viktiga personer för verksamheten är en informatör och en administratör anställda på FoUS. För närvarande har verksamheten 20 personer knutna till sig och antalet årsarbetare ligger på 8,5 personer. De allra flesta som är knutna till FoU Sjuhärad Valfärds verksamhet är utlånade från kommuner, Västra Götalandsregionen eller Högskolan i Borås.

Verksamhetens inriktning

FoU Sjuhärad Valfärd har ett uppdrag från VGR och kommunerna i Sjuhärad som handlar om att arbeta i de gränssnitt där kommunernas och regionens/landstingets ansvarsområden möts beträffande de aktuella målgrupperna, och på så sätt vara ett stöd för huvudmännen i deras uppdrag att säkerställa god vård- och omsorgskvalitet.

Målgrupperna består av äldre, funktionshindrade, barn och unga, människor med beroendeproblematik, familjer i utsatta livssituationer och socioekonomiskt utsatta grupper. Genom att arbeta med kunskapsutveckling, kunskapspridning, metodstöd och kompetensutvecklingsinsatser ska FoUS bidra till ökad samverkan mellan huvudmännen och ökad vård- och omsorgskvalitet för behovsgrupperna i det praktiska arbetet ute i verksamheterna. Kunskapsutveckling handlar om att utveckla arbetsmetoder och verksamhetsformer. I och med den omvandling verksamheten genomgått är en inventering i form av workshop i gång för att säkerställa behoven av FoU-arbete bland både nya och gamla målgrupper. Inbjudna är nyckelpersoner hos ägarparterna och brukare. Inriktningen i FoUS verksamhet är bred vilket också speglar sig i medarbetarnas olika bakgrunder som exempelvis arbetsterapeuter, biståndsbedömare, LSS-handläggare, enhetschefer, specialistsjuksköterskor, mångfalds- och jämställdhetssamordnare, journalist, forskare från pedagogik, medicinsk vetenskap, socialt arbete, omvårdnad/vårdvetenskap samt en brittisk gästprofessor i gerontologi.

Verksamhetens innehåll

FoU Sjuhärad Valfärd delar upp sin verksamhet i FoU-projekt och kompetensutvecklingsinsatser, samt stödinsatser. Under 2008 var verksamheten engagerad i 12 pågående FoU-projekt, varav ungefär 5 också resulterade i någon form av kompetensutvecklingsinsats. Fördelningen mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård var ungefär lika, men en övervikt låg mot kommunal sjukvård.

För att ett projekt ska antas som ett FoU-projekt och bli helt eller delvis internt finansierat av FoUS ska samordnaren bereda det och tillsammans med den vetenskapliga ledaren se om det håller för ett FoU-projekt där ett antal kriterier måste vara uppfyllda. Den här beredningen är ofta en lång process. Kriterierna i fråga handlar om att FoU-projektet skall tillföra ny kunskap till området, att det ska gå att omsätta i praktik, beröra de olika huvudmännen, att det ska gå att forska på och att det kan resultera i generaliserbara resultat. I de fall verksamheten utför projekt som är finansierade av exempelvis en enskild kommun håller man inte lika hårt på kriterierna, utan det kan då röra sig om projekt som ändock

är intressanta för andra, vilket gör att man väljer att gå in i dem under förutsättning att särskilda resurser ställs till förfogande genom extern finansiering.

Under 2009 skiljer sig verksamheten åt från föregående år på grund av ombildningen från ÄldreVäst Sjuhärad till FoU Sjuhärad Välfärd. FoU-projekten och kompetensutvecklingsinsatserna kvarstår, men nytt är behovsinventeringarna samt att stödinsatser i form av handledning och konsultationer vad gäller enkätutformning och liknande till medarbetarna inom ägarorganisationerna utökats till fler insatser per år. Förutom detta erbjuder FoUS ägarna gratis kompetensutvecklingsinsatser, exempelvis en utvärderingsverkstad dit medarbetare inom kommun och VGR kan söka. För 2009 har en sådan utvärderingsverkstad avslutats och en påbörjats. Under 2009 har FoU-verksamheten också bidragit till och deltagit i en doktorandkurs om brukarmedverkan i FoU-arbete inom välfärdsområdet tillsammans med Hälsohögskolan i Jönköping, Karlstad universitet, Högskolan i Hedmark, Norge samt University of Sheffield, England.

FoU Sjuhärad Välfärd utlyser också från och med 2009 projektmedel, så kallat FoU-stöd, som medarbetare från ägarorganisationerna kan ansöka om. Stöden är inte riktade eller låsta till vissa områden, enda kravet är att ansökan ska stämma överens med FoUS målgrupper. Stödet möjliggör för medarbetare att få forska och bedriva utvecklingsarbete på sin egen arbetsplats. Nu senast utgick stöd till tre projekt samt att ett projekt fick publiceringsstöd.

FoU Sjuhärad Välfärd är engagerade i många olika projekt. Ett av två stora projekt som de är och har varit engagerade i är Coat-projektet (fritt översatt "Verktyg för Bättre stöd till anhörigvårdare"), där kommuner i olika delar av Sverige tillsammans med dåvarande ÄldreVäst gick samman för att söka pengar från respektive länsstyrelse. Coat-projektet hade under 2008 en årsbudget på 1,3 miljoner och är ett vetenskapligt framtagna instrument för planering, uppföljning och utvärdering av stöd till anhörigvårdare. Projektet handlar om att utbilda och utveckla metoder kring anhörigstöd. Det färdiga instrumentet består av frågeformulär och baseras på områden identifierade som viktiga för stöd av anhöriga som är vårdare av närstående. Till varje område hör en

stödplan för planering av åtgärder, uppföljning och utvärdering av den överenskomna hjälpen. En användarguide som vänder sig till de anhöriga och en manual som vänder sig till vård- och omsorgspersonalen har utarbetats. Utöver detta finns också en utvärdering som är integrerad i projektet. Coat-projektet avslutas och avrapporteras under 2010. Det andra stora projektet, Social dokumentation, har finansierats via egna medel och den statliga satsningen Kompetensstegen. Projektets syfte har varit att utveckla ökade kunskaper i social genomförandedokumentation inom äldreomsorgen, som i sin tur förväntas ge en kvalitetsutveckling i hjälpinsatserna. Projektet har varit uppdelat i två delar där några medarbetare från FoUS jobbat med praktiker ute i verksamheterna och ett par andra medarbetare jobbat med att utvärdera projektet. Projektet har avslutats och avrapporterats under 2009.

Informations- och kunskapspridning

FoU Sjuhärad Välfärd jobbar med att sprida kunskaper och erfarenheter på flera olika sätt. På konferenser och seminarier presenterar FoUS projekt och kompetensutvecklingsinsatser och under 2008 arrangerades femton seminarier och åtta konferenser. Därutöver har även kurser anordnats. Man arrangerar också temadagar för allmänheten, ofta för pensionärer, i en slags folkbildningsambition, som bedrivs i samarbete med flera studieförbund. Under 2008 arrangerades två temadagar, om förebyggande hälsoarbete för äldre. En inspirationsdag om boende för äldre har också hållits. FoU-caféer anordnas samt riktade inbjudningar. Totalt har över 3200 deltagare varit med på seminarier, temadagar och konferenser anordnade av FoUS.

FoUS har gett ut femton slut-, arbets- och delrapporter under 2008. Ett stort antal vetenskapliga artiklar har publicerats eller accepterats för publicering i internationella vetenskapliga tidskrifter eller facktidskrifter. Medarbetare vid FoU-verksamheten har medverkat som kapitel författare, redaktör eller författare i totalt tre böcker. Nyhetsbrevet kommer ut tre till fyra gånger per år i elektronisk och tryckt form och når 1000 prenumeranter. FoUS webbplats har haft över 10 000 besökare under 2008. Enligt en utvärdering av ÄldreVäst Sjuhärad som Lena

Lindgren på Göteborgs universitet gjorde 2007, har FoUS producerat över 100 publikationer av olika slag, artiklar, bokkapitel, böcker och rapporter. En betydande del av den forskning som gjorts inom ramarna för FoUS har en ”starkare betoning av praktisk tillämpning” och riktar sig till en bredare publik än främst forskare. Lindgren skriver: ”De [publikationerna] är, precis som FoU-tanken i stort, tänkta som ett komplement och/eller alternativ till den akademiska forskningen, för att tillgodose ett mer verksamhetsnära kunskapsbehov” (s. 18). Under årens lopp har verksamheten genomfört seminarier och publicerat vetenskapliga artiklar som främjar arbetet med välfärdsfrågor.

Samverkanspartners under 2008

FoU Sjuhärad Valfärd samarbetar med ett stort antal aktörer förutom de som redan nämnts, bland annat flera kommuner utanför Sjuhäradsområdet, exempelvis Vårgårda (som kommer att vara medlem i FoUS från och med 2010), Jönköping, Göteborg, Varberg, Härnösand och Malmö, andra FoU-verksamheter runt om i Västra Götaland, där FoU i Väst/GR, Vårdalinstitutet i Göteborg och Lund sticker ut, samt andra nationella FoU-aktörer. Samarbete finns med forskare vid Göteborgs universitet, Mälardalens högskola och Karolinska institutet. Samarbete har också bedrivits med Socialstyrelsens olika enheter såsom Handikappheten och IMS (Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete). I arbetet med målgrupperna är anhöriga och närstående viktiga samverkanspartners, och FoUS har ett nära samarbete med olika frivilligorganisationer som täcker brukare och anhöriga, och man genomför utvecklings- och forskningsprojekt tillsammans. Äldreområdet har bidragit till verksamheten genom finansiering. Samarbeten finns med olika centra nationellt som jobbar med äldre frågor, exempelvis Kompetenscentrum för anhörigstöd till äldre och Svenskt demenscentrum. FoU Sjuhärad Valfärd är också delaktig i nämnda nationella centrum för att främja anhörigfrågor inom äldreområdet nationellt. FoUS via samordnarna är också adjungerade till tidigare nämnda REKO Sjuhärad. Förutom detta finns också samarbete med andra institutioner på Högskolan i Borås, exempelvis institutionen för vårdvetenskap, Data och affärsvetenskap respektive pedagogik.

Finansiering av verksamheten

FoU Sjuhärad Valfärd bedrivs från år 2009 som en avtalsreglerad tillsvidareverksamhet som under 2011 ska genomgå en oberoende utvärdering. Vad gäller finansieringen av verksamheten bidrar de sju (åtta från årsskiftet 2010) kommunerna i Sjuhärads kommunalförbund med 13 kronor per år och invånare (cirka 200000 invånare), vilket genererar drygt 2,5 miljoner kronor i intäkter från kommunerna. Till detta bidrar Västra Götalandsregionen med lika mycket, varav Regionstyrelsen bidrar med 2,2 miljoner kronor och Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN 8 Sjuhärad) bidrar med 300000 kronor. Summorna från kommun och VGR är en höjning med cirka 600000 kronor per part från tidigare år.

Högskolan i Borås bidrar med 1 miljon kronor, som i huvudsak ska täcka FoU Sjuhärad Valfärds förvaltnings- och lokalkostnader om cirka 850000 kronor årligen. Socialstyrelsen bidrar med stimulansmedel, och för 2008 och 2009 ligger bidraget på cirka 400000 kronor per år. Till detta kommer också externfinansiering från enskilda kommuner, staten via olika stimulansmedel och andra finansiärer. Lokala stiftelser och folkbildningsorganisationer har finansierat olika arrangemang som seminarier och konferenser. Totalt var omsättningen för 2008 cirka 8,5 miljoner kronor.

FOU I VÄST/GR

Bakgrund och verksamhetens syfte

FoU i Väst/GR startades 1999 med stöd av statliga stimulansbidrag och finns inom Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Verksamheten riktar sig till GR:s tretton medlemskommuner och Västra Götalandsregionen (VGR). I inriktningsförklaringar står att läsa att målet är att stärka tvärvetenskaplig och tvärasektoriell vardagsnära kunskapsutveckling för socialtjänst, vård och omsorg och hälso- och sjukvård. Så kallade gränssnittsfrågor har således hög prioritet. Uppdraget är att bidra till regionalt lärande i välfärdsfrågor genom bland annat kunskaps-/erfarenhetsutbyten mellan huvudmän och att om-sätta vetenskaplig kunskap i praktisk verksamhet. Verksamheten ska stärka vardagsnära kunskapsutveckling bland kommunernas och VGR:s medarbetare genom att synliggöra erfarenheter och befintliga kunskaper inom ett brett kunskapsfält, utveckla ny kunskap och visa på goda exempel, allt i syfte att skapa synergieffekter för GR-kommunerna och VGR.

Styrning och organisering

Huvudmannen GR är en politiskt styrd sammanlutning bestående kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. Inom GR organiseras FoU-verksamheten inom det sociala området, som styrs av sociala styrgruppen, en politisk styrgrupp med ledamöter från medlemskommunerna. Styrgruppen är ett beredningsorgan till GR:s förbundsstyrelse.

En samrådsgrupp finns för äldrefrågor och en för individ- och familjeomsorgsfrågor (IFO) och funktionshinder. I samrådsgruppen för äldrefrågor finns tjänstemän inom kommunerna, Vårdalinstitutet och Västra Götalandsregionen, och i samrådsgruppen för IFO och funktionshinder finns förutom kommunrepresentanter, länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen representerade. Samrådsgrupperna fungerar i huvudsak som idégivare, bollplank och kommunikatörer ut i organisationer och nätverk. Alla FoU-projekt och deras relevans för verksamheterna diskuteras i samrådsgrupperna före start. Samrådsgrupperna ska garantera praktisknära påverkan. De fungerar

också som samtalspartners i diskussioner kring FoU i Väst/GR:s kort- och långsiktiga utveckling. Projektidéer utvecklas också i dialog med olika chefsnätverk som finns knutna till verksamheten.

FoU i Väst/GR har en grundbemanning bestående av tretton personer med olika anställningsgrad (elva årsarbetare): FoU-chef, fyra forskare, två samordnare, två projektledare, en projektsistent, två informatörer och en administratör. Utöver dessa är omkring femton personer kontrakterade på särskilda projekt. De flesta i denna grupp har sin grundanställning antingen i kommunerna eller på Göteborgs universitet.

Verksamhetens inriktning

I verksamhetsinriktningen anges ett antal utvecklingsområden, exempelvis stödformer till barn, unga och familj, personer med missbruks- och beroendeproblematik, personer med psykiska och fysiska funktionshinder, äldres hälsa samt regional utveckling.

Ett prioriterat område är *social hållbar utveckling*, där frågor om sammanhållning och integration inom och mellan olika delar av regionen och mellan generationer är aktuella. Här fokuseras bland annat barns och ungas uppväxtvillkor, miljöer och relationer till samhället samt strategisk boendeplanering med speciellt fokus på äldre. Ett annat utvecklingsområde är *Medborgarkraft och delaktighet* som bygger på Vision Västra Götaland och att varje människas resurser ska tas till vara. Ett tredje utvecklingsområde är *stärkt samarbete kring gränssnittsfrågor*, där FoU i Väst/GR avser att bidra till en helhetssyn på människan där olika organisationer och professioner samspelar.

Ett grundläggande synsätt för de olika utvecklingsområdena är att bidra till ökad kompetens hos anställda att kritiskt och oberoende kunna förhålla sig till vad som sker i den egna och andras verksamheter. Detta kan exempelvis ske genom uppföljningar och utvärderingar. Medarbetare inom kommunerna i GR och VGR ska oberoende av utbildningsgrad, få möjlighet att utveckla sitt lärande genom fördjupningsarbeten med stöd av forskare.

Verksamhetens innehåll

Under ett år bedriver FoU i Väst/GR cirka 50 FoU-projekt. Det kan handla om studier, utvärderingar, FoU-cirklar, konferenser och seminarier. Till detta kommer andra aktiviteter, exempelvis

i form av presentationer och föreläsningar samt olika slags publiceringar.

För att kunna bidra till ett regionalt lärande är grundkravet att FoU-projektet ska ha relevans och kunna ge ett kunskapsbidrag som är till nytta för fler i Göteborgsregionen än en enskild verksamhet/projekt (exempelvis ska en utvärdering vara relevant för fler än de närmast berörda). Projekten genomförs alltid i nära dialog och samarbete med uppdragsgivaren och andra intressenter för att på så vis stärka implementeringen av projekten. Till alla större FoU-projekt knyts dessutom referensgrupper och läsgrupper med representanter från kommunerna, Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet och andra FoU-verksamheter.

Det regionala lärandet handlar både om spridning av resultaten, och om genomförandet av olika projekt. Att kombinera praktiker anställda i medlemskommunerna/VGR och forskare vid FoU i Väst/GR anses vara viktigt både för projektens spridning och genomförande. Många gånger kan också forskare ge stöd till egenutvärderingar och andra satsningar för att stärka den interna kompetensen, vilket kan resultera i att man i den egna verksamheten kan genomföra mer kvalificerade uppdrag med egna resurser framgent. Exempelvis gavs stöd i egenutvärdering till kommuner för att de skulle kunna få bättre kunskap om hur anhörigvårdare till äldre uppfattar det stöd de fick av kommunen. Inom ramen för den statliga satsningen Kompetensstegen inom äldreomsorgen har FoU i Väst/GR bedrivit följeforskning och givit medarbetare stöd för egenutvärdering. Ung och Trygg i Göteborg är en satsning på att motverka rekrytering till kriminella nätverk. Satsningen har utvärderats av FoU i Väst/GR i form av en extern utvärdering och slutrapporterades 2008.

För att stimulera till kompetensutveckling och träna ett forskande förhållningssätt, utlyser FoU i Väst/GR emellanåt också medel för att praktiker och kliniker ska kunna forska på halvtid under sex till tolv månader, så kallade FoU-stipendier. Under 2009 avsattes sådana medel för två FoU-stipendier, inom palliativ vård och äldres munhälsa. Förutom kompetensutveckling för den enskilde är syftet att öka kapaciteten för metodutveckling ute i verksamheterna. Stipendiaten får handledning och vid behov även en arbetsplats

för att skriva, samt hjälp att publicera resultaten.

En annan form av samspel mellan praktiker, forskare och mellan olika huvudmän exemplifieras genom utvecklingen av ett studiematerial kring äldres läkemedelsbehandling. Syftet var att skapa ett läromedel som kunde användas till studiecirkel med sjuksköterskor inom kommunal hälso- och sjukvård. FoU-projektet innebar också utbildning av studiecirkelledare. Studiematerialet utvecklades i nära samarbete med medicinsk expertis. Uppdraget kom från Göteborgs Stad, Läkemiddelsenheten i Västra Götalandsregionen, Primärvården i Göteborg och Läkemiddelskommittén i Göteborg. Det här projektet är också ett exempel på hur huvudmän kan samfinansiera projekt och skapa synergieffekter genom att möten etableras över olika huvudmannaskapsgränser.

FoU i Väst/GR utför inte bara FoU-projekt på kommunernas eller någon annan aktörs initiativ utan kan också själva söka medel för projekt hos olika finansörer. Här sker alltid dialog med samrådsgrupper, referensgrupper knutna till olika projekt och styrgruppen. Det finns ett flertal exempel, ett är en studie av hur det kommunala uppföljningsansvaret fungerar för ungdomar som inte går i gymnasieskola. Denna grupp kan vara i riskzon att hamna i utanförskap, varför det ställs stora krav på att samhället har sätt att återknytta en kontakt med dem och erbjuda utbildning, praktik och eventuellt olika stödresurser.

FoU i Väst/GR arbetar på olika sätt för att stödja kunskapsbaserat välfärdsarbete och det finns ingen ”mall” för hur ett utvecklingsprojekt ska läggas upp. Torbjörn Forkby skriver i *Gott & Blandat – om FoU-miljöer i kommuner, landsting och regioner* (2009) att projekt inom FoU i Väst/GR kan utgå från områden som är relativt outforskade men också röra områden som har en relativt systematiserad kunskapsbas att utgå ifrån. Eftersom det aktuella ”problemet” som föranleder projektet skiftar och då verksamhetsramar och organisationskulturer fungerar på olika sätt, måste också projektet anpassas.

Informations- och kunskapspridning

Regionalt lärande förutsätter fungerande informations- och kunskapspridning. Denna uppgift kan till skillnad från olika FoU-projekt inte ex-

ternfinansieras, utan möjliggörs genom verksamhetens basanslag.

- Ett vanligt sätt för kunskapsspridning är konferens- och seminarieverksamhet, som varje år lockar i runda tal 5 000 deltagare. För att möjliggöra för många att delta hålls kurs- och konferensavgiften låg. Vissa arrangemang är till och med kostnadsfria. Genom att anställda från olika verksamhetsområden inom kommun och VGR kan träffas vid sådana tillfällen kan också kunskaps- och erfarenhetsutbyten ske spontant.
- Utöver konferenser och seminarier som arrangerats av FoU i Väst/GR själva, presenterar medarbetare i verksamheten sina arbeten på andras konferenser, till exempel när länsstyrelsen, SKL eller Socialstyrelsen står som arrangörer.
- Kunskapsspridning sker också genom texter av olika slag. Internet används aktivt. På den egna webbplatsen finns rapporter och skrifter för nedladdning samt information om och dokumentation från cirklar, konferenser, pågående projekt med mera.
- Ett elektroniskt nyhetsbrev utkommer cirka 10 gånger per år och når 4 500 mottagare.
- Tidskriften FOURUM ges ut två gånger per år och skickas till 4 500 mottagare och finns dessutom att läsa på internet.
- En särskild form för organiserat erfarenhetsutbyte är FoU-cirklarna, som utgör ett slags mötesplats för ömsesidig kunskapsutveckling mellan praktiker och forskare.

De referens- och läsgrupper som knyts till alla större projekt har en roll inte bara för att bidra internt till projektet, utan också för att sprida kunskap utåt i deltagarnas respektive organisationer. De utbyten som sker i sådana grupper ger också stora möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan personer som är engagerade inom samma område.

Kombinationer av olika spridningsformer görs i många projekt. FoU i Väst/GR har exempelvis följt flera samverkanssatsningar i GR-kommunerna och VGR för barn och unga, och har även anordnat FoU-cirklar utifrån detta tema. Stöd och behandling för vuxna är ett annat tema som det anordnats flera konferenser och FoU-cirklar kring, och där också en studie genomförts. Äldres hälsa är ett tredje område som prioriteras. FoU i

Väst/GR har under flera år arbetat inom området genom studier, konferenser och FoU-cirklar.

Många FoU-projekt avrapporteras också skriftligt i den egna rapportserien, eller i annan form. För FoU-rapporter har särskilda kvalitetskrav ställts upp. De ska bland annat ha en vetenskaplig anknytning och innehålla en dialog mellan empiri och anknytande vetenskapliga studier och teorier. Andra FoU-skrifter har inte lika höga krav utan har vanligen ett mer avgränsat fokus på verksamhetsutveckling. Under 2008 publicerades fem FoU-rapporter och tretton FoU-skrifter. Utöver dessa publikationer har medarbetare på FoU i Väst/GR bidragit med kapitel till andras rapporter och utgivna antologier. Flera rapporter som grundar sig på praktiska och kliniska erfarenheter används som undervisningslitteratur vid högskolor och universitet. Under 2008 publicerades också fyra vetenskapliga artiklar, en licentiatuppsats och två doktorsavhandlingar som alla hade anknytning till projekt som genomförts vid FoU i Väst/GR.

Samverkanspartners och nätverk under 2008

I beskrivningarna av projekt som FoU i Väst/GR varit engagerat i framträder ett spektrum av samverkanspartners. Under de tio år som FoU i Väst/GR funnits har nätverk skapats mellan GR-kommunerna, men också med FoU-verksamheterna i Sjuhärad, Fyrbodalen och Skaraborg. Verksamheten har också stora kontaktytor och samarbetsprojekt med olika verksamheter inom Västra Götlandsregionen. Kontakter har skapats med forskare på ett tiotal av Göteborgs universitets institutioner, Vårdalinstitutet och Chalmers tekniska högskola.

Utöver dessa tillkommer samarbeten som finns med olika finansiärer som beskrivits tidigare. Under 2008 samarbetade FoU i Väst/GR med myndigheter och offentliga organisationer som SKL, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Hjälpmedelsinstitutet, UUS Urban Utveckling & Samhällsplanering, Socialstyrelsen, Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS), Ungdomsstyrelsen, Försäkringskassan, Arbetsförmedling. Inom hälso- och sjukvårdsområdet samarbetade man också med Beroendekliniken SU, Läkemedelsheten i VGR, Primärvården i Göteborg, Läkemedelskommittén i Göteborg och tandvården.

FoU i Väst/GR deltar också i chefsnätverk som stöds av andra enheter inom GR: nätverk för kommundirektörer i GR, verksamhetschefer och förvaltningschefer inom IFO, handikapp, äldreomsorg och socialtjänsten, och det nyligen startade nätverket för flyktingsamordnare. Syftet är att komma nära verksamheterna ute i kommunerna. Totalt blir det ett fyrtiotal nätverksträffar som FoU i Väst/GR medverkar i eller själva leder.

Finansiering av verksamheten

2008 omsatte FoU i Väst/GR 13 miljoner kronor. Basfinansieringen uppgick till 3,6 miljoner kronor år 2008, där medlemskommunerna bidrog med 4 kronor per invånare och år. Utöver detta finansierade Västra Götalandsregionen verksamheten år 2008 med ett plattformsstöd på 2 miljoner kronor. Detta plattformsstöd fasas nu ut (-500000 kronor/år) för att år 2012 upphöra helt. Socialstyrelsen har sedan start bidragit med stimulansmedel. För 2008 och 2009 ligger bidraget på 400 000 kronor per år. Noteras kan att huvuddelen av intäkterna kommer från externa uppdrag avseende specifika projekt som görs för enskilda medlemskommuner, statliga myndigheter eller organisationer. Några av de större och återkommande samarbetspartnerna är Länsstyrelsen i Västra Götaland, Hjälpmedelsinstitutet och Ungdomsstyrelsen, som alla beviljat medel för olika utvecklingsåtgärder. Andra viktiga samarbetspartners är Socialstyrelsen, Brottsförebyggande Rådet och Myndigheten för skolutveckling.

FoU i Väst/GR drivs inte som en tillsvidareverksamhet utan i projektform, och har så gjort sedan starten 1999. ●

Västra Götalandsregionens finansiering av forskning och utveckling inom hälso- och sjukvård samt välfärdsfrågor

Bakgrund och syfte

Enligt en rapport från Regionkansliet inom VGR, *FoU för tillväxt i VGR* som publicerades 2006, ses satsningar på FoU som alltmer viktiga för en regional tillväxt. Regionens finansiering av forskning och utveckling uppgår till 500 miljoner kronor årligen enligt siffror från 2006. Större delen av detta går till forskning och utveckling inom hälsa, sjukvård och välfärd.

Finansiering av FoU inom regional hälso- och sjukvård

2008 års siffror visar att VGR satsar 389 miljoner kronor på FoU inom sjukhus/specialistvård. Finansiering utgår också till FoU-råd på regional och lokal nivå. Inom ramen för dessa råd kan anställda i Västra Götalandsregionen söka medel för olika projekt. 25 miljoner kronor går till det regionala FoU-rådet som ska uppmuntra till samarbetsprojekt som sträcker sig över de lokala gränserna; Fyrbodal, Göteborg och Södra Bohuslän, Skaraborg och Södra Älvsborg. 10 miljoner kronor betalas ut till de fyra lokala FoU-råden.

Finansiering av FoU inom välfärdsområdet

De FoU-verksamheter som inkluderas i denna kartläggning fick tillsammans 2008 17 miljoner av VGR, men för 2009 har stödet minskat med cirka 1,5 miljoner kronor från VGR. FoU Fyrbodal och Skaraborgs Kommunalförbund FoU har inte haft något basstöd från VGR och därmed förändras ingenting för deras del. FoU Sjuhärad Välfärd har ingått ett speciellt avtal med VGR som gör att VGR som ägare ökar sitt direkta basstöd till verksamheten, efter ombildningen från ÄldreVäst Sjuhärad till FoUS. Den verksamhet

som kommer att påverkas i negativ riktning av VGR:s förändrade beslut är FoU i Väst/GR. Från att ha fått 2 miljoner kronor i stöd per år av VGR, trappas stödet för närvarande ner med 500 000 kronor/år, för att år 2012 upphöra helt.

Västra Götalandsregionen finansierar också de FoU-verksamheter som beskrivs härnäst i rapporten. Skaraborgsinstitutet fick år 2008 cirka 8,5 miljoner kronor av VGR, detta stöd kommer dock att minska framöver. Vårdalinstitutet får 4 miljoner från VGR (samt samma summa från Region Skåne). KFi får en mindre okänd summa från VGR, och slutligen får Förvaltningshögskolan på Göteborgs universitet 500 000 kronor årligen i ett samarbetsavtal som finns beskrivet senare i rapporten. ●

Andra verksamheter som inriktar sig mot FoU inom välfärdsområdet

VÅRDALINSTITUTET

Bakgrund och verksamhetens syfte

Vårdalinstitutet är ett forskningsinstitut som finansieras av Vårdalstiftelsen och som startades 2002. Institutet är en nationell miljö för forskning och utveckling inom vårdområdet i nära samverkan mellan Göteborgs och Lunds universitet samt vårdens huvudmän i Västra Götalandsregionen och Region Skåne. Vårdalinstitutets verksamhet består av forskning, utbildning och kommunikation med omvärlden. 2007 ingick institutet en andra verksamhetsperiod med ny finansiering som varar fram till och med 2011, och det pågår diskussioner om en möjlig fortsättning därefter.

Styrning och organisering

Institutet leds av en styrelse sammansatt av åtta representanter för ingående parter: Lunds universitet, Region Skåne, Göteborgs universitet och Västra Götalandsregionen. Till styrelsen adjungeras även en representant för Vårdalstiftelsen samt representanter för Kommunförbundet Skåne och Västkom. Styrelsen fattar övergripande beslut, följer och utvärderar utvecklingen av institutet samt redovisar regelbundet till Vårdalstiftelsen. Styrelsen fattar beslut av övergripande natur om forskarskolan, initierar, värderar förslag till och fattar beslut om forskningsprojekt samt fattar beslut om området mellan forskning och tillämpat utvecklingsarbete. Vårdalinstitutet finns i Göteborg och Lund, i lokaler som tillhandahålls av de båda universiteten.

Ansvarig för verksamheten vid Vårdalinstitutet är koordinatören. Till sin hjälp har koordinatören en biträdande koordinator som har särskilt ansvar för information och utveckling på den ort han eller hon är lokaliserad. Vidare finns halvtidsanställda plattformsansvariga ledare, projekt-

ledare, studierektorer, administratörer samt två bibliotekarier. Utöver dessa finns också ett trettio-tal forskare anställda på halv- och heltid, samt ungefär lika många doktorander och ett trettio-tal deltidanställda projektassistenter.

Verksamhetens inriktning och innehåll

Vårdalinstitutets verksamhet bygger på tre komponenter; forskning, forskarskola samt förmedling av och kommunikation om forskningsresultat. Vårdalinstitutets målsättning är att fokusera på eftersatt vård- och omsorgsforskning och forskningen inriktas mot tre områden, eller plattformar; långvarigt psykiskt sjuka och/eller funktionshindrade, äldre och äldres vård och omsorg samt långvarigt sjuka och/eller funktionshindrade. Den forskning som sker handlar huvudsakligen om interventionsforskning och studier av interventioner, och detta görs med en flervetenskaplig och professionell kompetens. Forskningen skall också integrera fem perspektiv: a) Individen och familjen i vården och i gränssnittet vård och samhälle; b) Vårdprocessen i ett individ- och systemperspektiv; c) För vårdad och vården centrala begrepp och fenomen; d) Effekter av förändringar, nya metoder, interventioner, struktur och ledarskap samt f) Hälsoekonomisk analys. Institutet intresserar sig för den enskildes situation och upplevelse av vård och omsorg samt hur den fungerar för dem och som organisation, men de tittar också på frågor som ledning och ledningsprocesser, effekter av olika förändringar och vårdens kostnader och resultat.

Forscarskolan inbegriper forskarutbildning och postdoktoral utveckling och omfattar över 40 doktorander runt om i landet. Här finns samarbete också med Karolinska Institutet och Sydanske Universitet i Odense.

Den tredje komponenten handlar om förmedling av forskning som finns och som görs för att åstadkomma ett verksamhetsnära lärande inom vård- och omsorgsområdet. Genom användning av informations- och kommunikationsteknologier (IKT) har så kallade tematiska rum byggts upp på internet. Fyra rum finns för närvarande: leva med demens, etikrummet, näring och ätande och leva med smärta. Utöver detta finns också ett nätbaserat pedagogiskt egenvårdsprogram, Smärt-Värkstaden, för personer som lever med kronisk smärta. De tematiska rummen har flera tusen besökare per år på nätet.

Institutet engagerar sig också i studiecirkel och studiecirkelledarutbildningar för att ytterligare sprida kunskaperna vidare. Workshops anordnas med inbjudna forskare, nationella konferenser har arrangerats med bland annat FoU i Väst/GR och seminarier anordnas i både Lund och Göteborg.

Finansiering av verksamheten

Vårdalinstitutet erhåller årligen ett bidrag på 15 miljoner från Vårdalstiftelsen och 4 miljoner kronor årligen vardera från Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Sedan tillkommer universitetens insatser som täcker hyreskostnader, delfinansiering av doktorander och forskning samt lektorat på närmare 13 miljoner kronor. I övrigt medverkar de fyra kommunala FoU-verksamheterna i Västra Götalands län till en viss kunskaps-spridning.

KOMMUNFORSKNING I VÄSTSVERIGE (KFI)

Bakgrund och verksamhetens syfte

Kommunforskning i Västsverige (KFi) är en forskningsorganisation som har nära relationer till Göteborgs universitet. KFi startade 1989 och bedriver och sprider tillämpningsbar forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting till förtroendevalda och tjänstemän i kommuner, region och landsting. Ambitionen är att kontinuerligt utveckla och förstärka forskningsmiljön och vara en intressant samarbetspartner för verksamma i kommuner och landsting.

Styrning och organisering

KFi är en ekonomisk förening med ett 50-tal medlemmar. Medlemmarna är flertalet kommuner inom Västra Götalandsregionen samt Halmstad, Kungsbacka och Sollentuna. Andra medlemmar är Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde, VästKom samt Landstinget i Västmanland. Medlemsbasen har under årens lopp varit tämligen stabil. KFi:s styrelse består av representanter för medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet samt Högskolan i Borås. KFi har totalt tre fast anställda men är i huvudsak en nätverksorganisation med ett 30-tal aktiva från Samhällsvetenskapliga fakulteten samt Handelshögskolan vid Göteborgs universitet. KFi jobbar inte bara med forskare främst inom Göteborgs universitet utan har också utbytet med andra liknande organisationer i landet, närmare bestämt i Lund, Linköping, Stockholm samt Örebro. KFi finns i Samhällsvetenskapliga fakultetens lokaler vid Göteborgs universitet.

Verksamhetens inriktning och innehåll

KFi:s inriktning karaktäriseras av projekt med praktisknära karaktär som har utgångspunkten ekonomi och organisation inom kommun och landsting. Verksamheten är uppdelad i tre forskningsprogram: Redovisning och finansiell bedömning, Organisering och Styrning. Varje program har en programchef som leder och ansvarar för verksamheten och så finns det en forsknings-

ledare som har en kvalitetsgranskande funktion. Programmen spänner över olika slags forskningsuppdrag; grundforskning, uppdragsforskning, vidarebefordran av forskningsinformation, internationella utblickar samt möjlighet att ta fram utbildningar. Huvuddelen av projekten är initiativ tagna av KFi:s medarbetare själva. KFi ger Göteborgs universitets forskare, tillika KFi:s medarbetare, möjlighet att berika sin forskning och undervisning med praktiktäna fall från kommunala och regionala verksamheter, samtidigt som medlemmarna i KFi kan få hjälp av kompetenta forskare inom specifika områden. Vad gäller den verksamhet som bedrivs på KFi kan den ses utifrån två användningsområden: 1) Utvärderingar görs åt kommuner eller andra organisationer som i sin tur får svar på sina frågor. 2) Utvärderingen kan sedan med lite forskningsmedel omformas till en artikel i någon vetenskaplig journal. På så vis ses verksamheten inom KFi som ett komplement till Göteborgs universitet. KFi bidrar också med ett nätverk som universitetet aldrig skulle kunna bygga upp själv. En nackdel kan vara att det kan vara svårt ibland för utomstående att se skillnad på rollerna.

Några projekt inom KFi är återkommande, bland annat olika enkätundersökningar till ekonomiavdelningarna inom kommuner och landsting, där KFi försöker fånga utvecklingen bakåt och framåt i tiden, hur man ser på ekonomi och hur trenderna ser ut. Genom åren har enkäterna generat 3 50 000 svar. Ett annat projekt är ”Finansiella profilen” som analyserar 100 svenska kommuner. Projektet syftar till att belysa vilka starka och svaga finansiella sidor kommunerna har i förhållande till andra kommuner i en jämförbar grupp. På så vis handlar det om att identifiera finansiella problem som kommunerna kan åtgärda för att öka effektiviteten. Det här projektet illustrerar tanken bakom KFi som handlar om att jobba nära medlemmarna för att lösa problem.

KFi sprider sin forskning genom flera olika aktiviteter. Bland annat arrangeras seminarier för medlemmarna men också en KFi-dag där medlemmarna får ta del av vad som sker inom respektive forskningsprogram. Det händer, även om det inte är så vanligt, att man genomför utbildningar om någon kommun är i behov av en specifik utbildning. KFi ger också ut olika slags skriftligt material; KFi-rapporter som är vetenskapligt

granskade, U-rapporter som bygger på uppdragsprojekt, årliga redovisningar av enkätutskick till ekonomichefer inom kommunerna, samt ett kvartalsbrev som skickas ut digitalt till alla medlemmar. Via webben finns rapporter och andra publikationer för nedladdning.

Finansiering av verksamheten

Verksamhetens grundfinansiering kommer från ett samarbetsavtal uppgjort mellan medlemmarna i föreningen och tillsammans genererar detta cirka 1,5 miljoner kronor i medlemsavgifter från 50-talet medlemmar. Avtalet förnyas vart tredje år. Grundanslaget ska täcka spridning och publicering av rapporter och enstaka återkommande projekt. Utöver detta genomför KFi uppdragsprojekt för medlemskommuner och andra organisationer. Den största finansiären genom åren är Sveriges Kommuner och Landsting, men även VGR förlägger många uppdragsprojekt på KFi. Genom åren har man också haft olika ramavtal med kommuner runt om i Sverige. Normalomsättningen för KFi är 5-6 miljoner kronor per år.

SKARABORGSINSTITUTET

Bakgrund och verksamhetens syfte

Skaraborgsinstitutet startade sin verksamhet 1992 genom att det dåvarande landstinget i Skaraborg startade en stiftelse för forskning och utveckling. Syftet med Skaraborgsinstitutet är att främja sådan forskning och utveckling som har anknytning till landstingets och kommunernas verksamhet inom folkhälsoarbete, hälsovård och sjukvård.

Styrning och organisering

Skaraborgsinstitutet har en politisk styrelse som utses av regionstyrelsen i Västra Götalandsregionen. Utöver det skall det enligt stadgarna finnas ett vetenskapligt råd som ska ”utgöra en expertfunktion av vetenskapligt skolade personer. Rådets uppgift är att efter uppdrag bedöma olika projekt samt avge yttrande över dessa...” En del representanter i det vetenskapliga rådet har även medverkat i institutets verksamhet som föreläsare samt handledare i enstaka projekt. Det vetenskapliga rådet består av representanter från olika universitet/högskolor och akademiska inriktningar såsom exempelvis medicin, etik, sociologi, odontologi och hälsovetenskap.

Institutet leds av en verkställande direktör. Vidare finns en forskningssamordnare, administratör och forskningshandledare. Totalt finns tre personer anställda på heltid. Utöver detta finns en projektanställd forskare på halvtid, samt flera mindre anställningar som tillsammans utgör en 80-procentig tjänst.

Verksamhetens inriktning och innehåll

Skaraborgsinstitutets verksamhet är inriktad mot landstingets och kommunernas arbete inom folkhälsa, hälsovård och sjukvård och är speciellt inriktad mot att stödja blivande och etablerade forskare i deras metodarbeten. Främst arbetar institutet med att ge projektstöd i olika former. Varje år utlyser institutet FoU-medel och de allra flesta som söker får alltid någon form av stöd så länge forskningsprojektet ligger inom institutets uppdrag. Det är det vetenskapliga rådet som går igenom ansökningar och beviljar olika stöd till de inkomna projekten. Arbetsstipendier gör det möjligt att kunna få arbeta i institutets lokaler för att

färdigställa data, projektplan eller artiklar. Stimulansbidrag möjliggör ny forskning och de pengarna skall gå till resor eller omkostnader. Skulle en sökande inte beviljas någon form av finansiellt stöd erbjuds man stöd i form av handledning av forskare knutna till institutet.

Institutet har också prioriterat arbetet med att utveckla och initiera forskning inom större och mer långsiktiga forskningsprogram. Dessa forskningsprogram bedrivs i samarbete med hälso- och sjukvården i Skaraborg.

Institutet bedriver också generellt riktade utbildningsverksamheter i form av seminarier och handledning för att bredda och utveckla kunskaperna inom olika forskningsmetoder. De har bland annat också genomfört en vetenskapsfestival tillsammans med Högskolan i Skövde.

Skaraborgsinstitutet har samarbete med en rad olika högskolor och universitet runt om i landet, samt med hälso- och sjukvården i Skaraborg.

Finansiering av verksamheten

Skaraborgsinstitutets finansieras av Västra Götalandsregionen som 2008 bidrog med 8 625 000 kronor. Detta bidrag kommer för 2009 att sänkas till 7 250 000 kronor.

FÖRVALTNINGSHÖGSKOLAN VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Bakgrund och verksamhetens syfte

Förvaltningshögskolan har ett samverkansavtal, Förstärkt förvaltningsforskning och mer kvalificerad förvaltningsutbildning i Västsverige (ibland förkortat KOLV), med kommuner i Göteborgsregionen samt Västra Götalandsregionen. Avtalet syftar till att stärka Förvaltningshögskolans forskning och utbildning. Samverkansavtalet kom till 1995 och är nu inne på den tredje avtalsperioden, där innevarande avtal löper ut 2012.

Styrning och organisering

Medlemmar som ingått samverkansavtalet är Göteborgs universitet, Västra Götalandsregionen samt kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö¹. I och med samverkansavtalet skapades ett särskilt råd, *Förvaltningshögskolans råd för forskning och utbildning*. Rådet med representanter, på ledningsnivå, från kommunerna, regionen och akademien träffas några gånger per år. Avtalet har varit avgörande för Förvaltningshögskolans utveckling och har möjliggjort satsningar på kvalificerad utbildning såsom master, magister och forskarutbildning samt forskning. Förvaltningshögskolan skriver i verksamhetsberättelsen från 2007 att det är omöjligt att överblicka de effekter som KOLV-samverkan har på Förvaltningshögskolan som helhet men att betydelsen av stödet inte går att överskatta.

Verksamhetens inriktning

Förutom rådets överenskommelser vad gäller de breda verksamhetsinriktningar som stipulerades ovan är en viktig uppgift att sprida forskningsresultat och som ett led i samarbetsavtalet har Förvaltningshögskolans dag utvecklats. Utöver detta lämnas det fritt till institutionen att avgöra inom vilka forskningsområden satsningar ska ske. Huvudverksamheten som finansieras genom samverkansavtalet är två professorstjänster. Genom att finansiera professurer skapas en grund för att utveckla såväl den kvalificerade utbildningen som forskningen på institutionen.

Verksamheter och arrangemang som bedrivs med samverkansmedel

Under 2008 blev de två professorsanställningar som finansierats med samverkansmedel vakanta. En av dessa anställningar återbesattes under 2009, medan den andra skall tillsättas under 2010. Under vakanstiden har professorskapacitet hyrts in.

Två profilområden, *Den offentliga sektorns gränser – gränser mellan offentligt och privat* samt *Leda och ledare i offentlig sektor*, är under uppbyggnad med hjälp av samverkansmedel. Medlen möjliggör för forskare att arbeta på forskningsansökningar om externa forskningsmedel. Medlen har också möjliggjort medverkan i internationella undersökningar.

Samarbetet har möjliggjort för Förvaltningshögskolan att ge ut en särskild rapportserie där avrapporteringar från institutionens forskningsprojekt kan publiceras. Prenumeranter på rapportserien är regionen, kommuner, statliga myndigheter, bibliotek och massmedia. Rapportserien är därför ett sätt att sprida forskningsresultat inte bara inom akademien utan även till praktiker i förvaltningen och till allmänheten. Rapporterna används även som läromedel inom utbildningen. Sedan starten 1996 har omkring 110 rapporter givits ut i Förvaltningshögskolans rapportserie. Tidskriften *Kommunal Ekonomi och Politik* (KEOP) som ges ut fyra gånger årligen har fått sina redaktör- och tryckkostnader bekostade via samverkansmedel. I KEOP publiceras vetenskapligt granskade artiklar författade av forskare från hela Norden med relevans för kommunsektorn. Det rör sig om drygt 100 artiklar som publicerats i KEOP.

Metodstöd och nätverk i utvärderingsfrågor erbjuds sedan ett par år tillbaka för de organisationer som avtalet omfattar. Detta kan ske genom att forskare från Förvaltningshögskolan agerar bollplank i samband med planering av utvärderingar och utveckling av system för uppföljning och utvärdering, kortare utbildnings- och fortbildningsinsatser för personal, förmedling av kontakter med studenter/lärare/forskare för utvärderingsuppdrag, information om utbildning och andra aktiviteter inom utvärderingsområdet samt nätverksbyggande.

¹ 1995 var även Kungsbacka med som finansierad men valde att tacka nej inför en andra omgång i samarbetsavtalet 2001.

Förvaltningsprogrammet är sedan 2002 ackrediterat av EAPAA (European Association for Public Administration Accreditation) och det enda program i sitt slag i Sverige som ackrediterats. EAPAA verkar för att upprätthålla och utveckla kvaliteten på europeiska akademiska förvaltningsutbildningar samt för ökad internationalisering. Förvaltningshögskolans dag med föreläsningar och seminarier hålls en dag på våren varje år och riktar sig alla anställda inom samarbetskommunerna och VGR.

Finansiering

Under det nuvarande 6-årsavtalet bidrar kommunerna med 4 kronor per invånare och år. Tillsammans utgör kommunernas finansiering 3,3 miljoner per år och till det bidrar Västra Götalandsregionen med 500 000 kronor per år. Totalt genererar samarbetet nästan 23 miljoner kronor under en 6-årsperiod. ●

Diskussion/summering

FoU-verksamheter i kommunal regi

På ytan har de fyra FoU-verksamheterna som drivs i kommunal regi i Västra Götalands län stora likheter. De är alla fokuserade på välfärdsfrågor och inriktar sig på liknande målgrupper och problematik inom välfärdsområdet. De finns alla med i ett nationellt FoU-sammanhang och har nära samarbeten med varandra, även om FoU Sjuhärad Valfärd (FoUS) och FoU i Väst/GR har en större verksamhet än de andra två. Generellt sett är FoU Fyrbodol och Skaraborgs Kommunalförbund FoU mer lika varandra vad gäller uppdrag, organisation, styrning, inriktning samt även finansiering. FoU Sjuhärad Valfärd och FoU i Väst/GR är i sin tur lika varandra vad gäller uppdrag, inriktning och verksamhetsinnehåll. Trots stora likheter, i alla fall på ytan, finns också stora skillnader verksamheterna emellan, och härfter diskuteras verksamheterna i större detalj.

Bakgrund

En faktor som kan förklara varför verksamheterna ser olika ut är verksamheternas ålder eller samlade erfarenhet. FoU i Väst/GR och FoU Sjuhärad Valfärd är de två verksamheter som funnits längst (tio år), även om FoUS sedan den 1 januari 2009 bytt namn från ÄldreVäst Sjuhärad och numera även verkar inom individ- och familjeomsorgsområdet. Skaraborgs Kommunalförbund FoU (2007) och FoU Fyrbodol (hösten 2009) är betydligt yngre. Det här betyder att de två yngre verksamheterna fortfarande håller på att etablera sig och ägnar en viss tid åt att marknadsföra verksamheten, att resa runt i respektive region för att träffa chefer och medarbetare inom kommunernas olika verksamhetsområden för att berätta vad de kan göra och hur de kan jobba tillsammans. FoU i Väst/GR och FoUS har många fler medarbetare och har under årens lopp kunnat

bygga upp stora nätverk som tillsammans med medarbetarna skapar en stor samlad erfarenhet och synlighet i deras respektive regioner vad gäller FoU-frågor.

Verksamheternas uppdrag från ägarna skiljer sig också åt genom att Skaraborg och Fyrbodol har ett uttalat uppdrag att inte binda upp resurser kring forskning. Den typen av projekt ska istället förmedlas till närliggande högskola eller universitet. FoU i Väst/GR och FoU Sjuhärad Valfärd har ingen sådan avgränsning. De har större utbyggda nätverk med universitet/högskola, myndigheter och andra nationella organisationer än vad Fyrbodol och Skaraborg än så länge lyckats etablera. Den samlade erfarenheten hos FoU i Väst/GR och FoUS gör det också lättare för dem att initiera egna projekt, även om det alltid görs i samråd med representanter för kommunernas verksamheter.

Styrning och organisering

När det kommer till styrning har verksamheterna olika grader av frihet. FoUS skiljer ut sig direkt genom att inte tillhöra kommunalförbundet utan istället ha tre olika ägare; kommuner i Sjuhäradområdet, VGR och Högskolan i Borås. FoUS har också tydligt formulerade styr- och måltal som ska reglera verksamhetens innehåll i förhållande till de olika ägarna. FoUS särskiljer sig också från de andra verksamheterna genom att öppet redovisa på sin webbplats beslutsprocessernas utformning i verksamheten, kriterier för antagande av FoU-projekt, beskrivningar över hur mycket medel som läggs på olika projekt och kompetensutvecklingsinsatser samt vilken inriktning projekten har.

En annan verksamhet som skiljer ut sig från övriga när det gäller organisering är FoU i Väst/GR, som är den enda verksamheten bland de fyra som inte är en tillsvidareverksamhet.

I övrigt är styrning och organisering de fyra FoU-verksamheterna sinsemellan tämligen lika. De har också olika råd eller forum bestående av representanter från kommun, VGR eller brukarorganisationer, där projektidéer snappas upp och förankras.

Verksamheternas inriktning, innehåll och kunskapsspridning

Vad som förenar är att alla de fyra verksamheterna jobbar med gränsöverskridande projekt, dock i olika utsträckning, som syftar till att underlätta koordinationen mellan kommunal och regional sjukvård. Det som skiljer dem åt är att FoU i Väst/GR och FoUS till skillnad från FoU Fyrbodals och Skaraborgs Kommunalförbund FoU inte bara jobbar med något enstaka projekt, utan det gränsöverskridande arbetet är mycket mer gängse i deras respektive verksamheter. FoUS är i sig ett gränsöverskridande projekt med ägare från vardera parten och där dessutom projekten ska beröra båda parter. FoU i Väst/GR är inte ett gränsöverskridande projekt i sig, men har väl utbyggda kontakter med representanter från flera olika verksamheter inom VGR. Stora delar av verksamheten berör regional sjukvård/VGR, och aktiviteterna utgår från det samlade behovet i Göteborgsregionen och VGR. Detta gäller även kunskapsspridningen i form av kurser, seminarier, konferenser och så vidare. Både FoU i Väst/GR och FoUS samverkar i stor utsträckning med många olika verksamheter inom VGR.

FoU-verksamheterna i Fyrbodals och Skaraborg lägger störst tonvikt vid kompetensutveckling i olika former, samt att öka samverkan mellan kommunerna i sig. Det här gör de genom att försöka hjälpa kommunerna att samverka kring ansökningar om gemensamma projektmedel. De FoU-projekt som gjorts i Skaraborg har främst fokuserat på den enskilda kommunen i samarbete med exempelvis brukarorganisation eller statlig myndighet och samordnarna i FoU-verksamheterna är behjälpliga med att handleda eller skaffa handledarhjälp från någon akademi,

samt att publicera och sprida informationen. På FoU i Väst/GR och FoUS kan man också förmedla handledarhjälp men projektet blir en del av FoU-verksamheten genom att man tar in projektet i sin egen organisation, något man inte gör i Skaraborg, utan där är projekten hemmahörande i den specifika kommunen.

FoU i Väst/GR och FoUS utlyser också projektmedel för att medarbetare ska kunna genomföra egna FoU-projekt på sin egen arbetsplats. FoU i Väst/GR har mer riktade utlysningar än FoUS. En annan sak som skiljer verksamheterna åt är att Skaraborg organiserar och arbetar med de olika yrkesnätverken inom välfärdsområdet i FoU-verksamheten. Denna aktivitet görs också i de andra kommunalförbundsområdena i Västra Götalands län, men där har man valt att lägga det på kommunalförbunds nivå och inte inom exempelvis FoU i Väst/GR.

Verksamheterna jobbar alla med informations- och kunskapsspridning i hög utsträckning, eftersom det är en viktig del av FoU-verksamheternas aktiviteter, och det görs på lite olika sätt. FoUS och FoU i Väst/GR publicerar mycket mer rapporter och arrangerar fler konferenser och seminarier genom att de är större organisationer och jobbar mycket mer med FoU-projekt. Men FoU-verksamheten i Skaraborg exempelvis jobbar mycket mer med att mäkla eller samordna tillfällen då olika kommunala verksamheter eller liknande kan utbyta erfarenheter över kommungränserna.

I tabell 1 summeras de fyra FoU-enheternas arbete under 2008.

TABELL 1. ÖVERSIKT ÖVER FYRA FOU-ENHETERS VERKSAMHET ÅR 2008.

<p>FoU Fyrbodals</p> <p>Verksamheten hade inte startat år 2008.</p>	<p>FoU i Skaraborg</p> <p>Startat utvecklingsfora för olika teman Idébyttardag Stöttat 7 FoU-projekt 1 FoU-rapport/3 meddelanden Centrumbildning inom äldreområdet ASI - projektet formats med alla kommuner Anhörigstöd - samverkansaktiviteter mellan kommun, primärvård, länsjukvård</p>
<p>FoU Sjuhärad Valfärd</p> <p>15 rapporter 16 vetenskapliga artiklar Konferenser - 2500 deltagare Temadagar Workshop/kurs: 145 deltagare 12 FoU-projekt 4 kompetensutvecklingsinsatser</p>	<p>FoU i Väst/GR</p> <p>5 rapporter 13 skrifter 2 avhandlingar 1 lic.avhandling 4 vetenskapliga artiklar 9 FoU - cirklar 45 Seminarier/konferenser - 5000 deltagare 23 FoU - projekt</p>

Finansiering

En viktig förklaring till skillnaderna mellan de fyra FoU-verksamheterna i kommunal regi i Västra Götaland handlar om att finansieringen ser olika ut. Tre av verksamheterna, Fyrbodal, Skaraborg och Sjuhärad, har ungefär samma invånarantal, omkring 200 000. Men de har helt olika förutsättningar för sina respektive verksamheter. Skaraborg och Fyrbodal får cirka 6 kronor för varje kommuninvånare, medan Sjuhärad får mer än det dubbla, 13 kronor, vilket resulterar i att FoUS har ett helt annat basstöd att finansiera sin verksamhet med. FoU i Väst/GR har genom Göteborgsregionen 900 000 i invånarunderlag, och får på så sätt den största totala basfinansieringen,

men noterbart är att FoU i Väst/GR är den verksamhet som genererar minst kronor per invånare, 4 kronor.

Basfinansieringen visar att kommunerna gör olika prioriteringar vad gäller FoU-verksamhet som inriktar sig på kommunernas egna kärnverksamheter, kommunerna i Sjuhärad ger mest medan kommunerna i Göteborgsområdet ger minst. Kartläggningen har dock inte kunnat visa hur mycket varje kommun därutöver satsar på enskilda projekt i den egna FoU-verksamheten.

En sammanställning över hur de verksamheter som ingår i denna kartläggning finansieras återfinns i tabell 2.

TABELL 2. FINANSIERING AV FOU-VERKSAMHETER MED KOMMUNAL OCH REGIONAL ANKNYTNING I VÄSTRA GÖTALANDS LÄN ÅR 2009 SAMT VERKSAMHETERNAS OMSÄTTNING ÅR 2008.

	Finansiering kommuner år 2009	Finansiering VGR år 2009	Andra finansiärer	Total omsättning 2008
FoU Fyrbodal	6 kr/inv 1,5 Mkr	–	–	–
Skaraborgs Kommunal-förbund FoU	5,85 kr/inv 1,5 Mkr	–	Länsstyrelsen Trygghetsfonden EU-projekt - Växtkraft mål 3 Socialstyrelsen	3,2 Mkr
FoU Sjuhärad Välfärd	13 kr/inv 2,5 Mkr	2,5 Mkr	Högskolan i Borås Länsstyrelsen Socialstyrelsen Stiftelser i Borås Folkbildningsorganisationer	8,5 Mkr
FoU i Väst/GR	4 kr/inv 3,6 Mkr	1,5 Mkr	Länsstyrelsen Socialstyrelsen Ungdomsstyrelsen Hjälpmedelsinstitutet Brottsförebyggande rådet Myndigheten för skolutveckling	13 Mkr
Skaraborgs-institutet	–	7,2 Mkr	–	8,7 Mkr
Vårdalinstitutet	–	4 Mkr (samt 4 Mkr från Region Skåne)	Vårdalstiftelsen Universiteten i Göteborg och Lund Nationella forskningsfinansiärer	40 Mkr
KFi	1,5 Mkr	Okänd summa	SKL VGR Samarbetsavtal med enskilda kommuner	5-6 Mkr
Förvaltnings-högskolan	3 323 000	500 000	–	–

En stor finansiär av FoU-verksamheterna i länet är Västra Götalandsregionen. Hur regionen fördelar FoU-medel summeras i diagram 1.

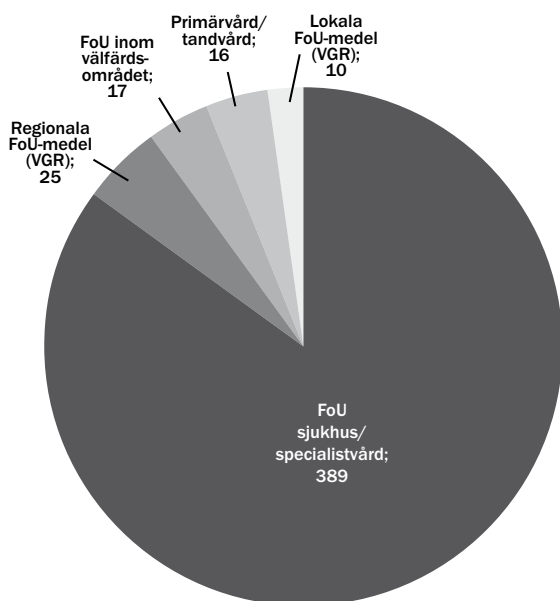

DIAGRAM 1: VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS FÖRDELNING AV FOU-MEDEL INOM HÄLSA, SJUKVÅRD OCH VÄLFÄRD ÅR 2008 (MKR).

För år 2009 har Västra Götalandsregionens stöd till FoU-verksamheterna med kommunal anknäpning minskat med 1,7 miljoner kronor (förutom FoUS som har fått en ökning jämfört med tidigare år). Vad det kommer att betyda i framtiden för verksamheterna är svårt att sia om, men vad som tydligt framgår av denna kartläggning, är att kommunerna och VGR inte har någon central samverkan kring hur man ska samarbeta kring FoU och välfärdsfrågor.

Målmedvetna och engagerade huvudmän

I anknäpning till Kerstin Wigzells utredning (2008:18) om socialtjänsten och evidensbaserad praktik finns en diskussion om evidensbaserad praktik inom välfärdsområdet som hävdar att det är av vikt att det finns ett målmedvetet och starkt engagemang hos huvudmännen. Enligt Lars Oscarsson (2009) är evidensbaserad praktik ett förhållningssätt eller en metod för praktiker som innebär en process av livslångt lärande som också bygger på att ställa frågor utifrån brukarens pro-

blem och söka svaren i forskning, hos brukaren, och hos sig själv eller andra professionella.

Mycket utav välfärdsproblematiken berör olika organisationer, vilket kräver en bättre samverkan mellan kommun och landsting. Sveriges kommuner och landsting (SKL) tillsammans med svenska staten håller på att ta fram ett nytt avtal där nya former för statsbidrag till socialtjänsten arbetas fram. Avsikten är att ett första avtal till stöd för evidensbaserad praktik ska träda i kraft under 2010. Camilla Sköld Jansson är ansvarig på SKL för att stödja kommunerna att utveckla en kunskapsbaserad praktik och hon skriver (2009) att olika studier visat att tillgången till FoU-stöd varierar över landet och att enheterna genomgående saknar ekonomiskt stabila förutsättningar. Utöver detta skapar det statliga stödet en legitimitet för kommunal FoU. Men ett stort problem är att det saknas länsövergripande FoU-strategier, vilket kan leda till brister i kommunikationen mellan den politiska nivån och utförarna. Frågan är om kommunerna inom Västra Götaland och VGR tillsammans kan mötas för att diskutera framtida koordineringsstrategier och samarbetsstrategier. Jämfört med landstingens FoU-finansiering är den kommunala FoU-verksamheten eftersatt om man ser det i termer av kronor och ören, samtidigt som det också måste byggas upp strukturer och en kultur i välfärdsorganisationerna för att kunna införliva och implementera den kunskap och forskning som jobbats fram i olika FoU-projekt.

Aldrig bättre än sitt uppdrag

Syftet med det här arbetet var att kartlägga FoU-verksamheter i Västra Götaland som är inriktade mot välfärd med störst fokus på de kommunala FoU-verksamheterna. I inledningen ställdes frågan vad FoU är för något, och den här kartläggningen visar att FoU-verksamheter kan se olika ut; en del är inriktade på att öka samverkan mellan kommunerna medan andra fokuserar på ökad samverkan mellan olika huvudmän. Några kan vara mer inriktade på att bedriva FoU-projekt medan andra har fokus på att bedriva nätverksarbete bland olika yrkesgrupper. På grund av verksamheternas olika förutsättningar och särart innebär det att diskussionen om kommunala FoU-verksamheter till viss del handlar om att jämföra äpplen och päron.

En viktig slutsats är att FoU-verksamheter inte kan bli bättre än deras uppdrag, och de kan heller inte bli bättre om det inte finns ett stöd och sammanhållning bakom dem. För vad som blir tydligt med den här kartläggningen är att FoU-verksamheterna i kommunal regi har olika uppdrag och olika innehåll, men även olika finansiering – vilket i sin tur ger olika förutsättningar för hur man ska arbeta som FoU-verksamhet. Verksamheterna ska arbeta inom ramarna för det uppdrag de har samt den finansiering de får. Det kan inte heller vara meningen att alla ska se likadana ut; en del verksamheter är mindre, andra är större - vikten kanske snarare ligger på hur väl man väljer att samarbeta mellan kommuner och region/landsting och stat, men också hur man väljer att samarbeta FoU-verksamheter emellan. ●

Litteratur och webbplatser

Litteratur

Karin Alexandersson (2009) Forskningstyrd eller forskningstödd – om FoU-miljöers roll i en evidensbaserad praktik. *Gott & Blandat – om FoU-miljöer i kommuner, landsting och regioner*. Dalarnas forskningsråd, DFR-rapport 2009:2.

Torbjörn Forkby (2009) Nyttan av forskningsstött utvecklingsarbete i socialt arbete. *Gott & Blandat – om FoU-miljöer i kommuner, landsting och regioner*. Dalarnas forskningsråd, DFR-rapport 2009:2.

Lena Lindgren (2008) *Största möjliga lycka till största möjliga antal äldre och funktionshindrade. Utvärdering av ÄldreVäst Sjuhärad's publikationer och aktiviteter*. Finns för nedladdning på www.fou-sjuharadvalfard.se.

Lars Oscarson (2009) *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten - En introduktion för praktiker, chefer, politiker och studenter*. SKL Kommentus.

Camilla Sköld Jansson (2009) Så tänker vi – Sveriges kommuner och landsting. *Gott & Blandat – om FoU-miljöer i kommuner, landsting och regioner*. Dalarnas forskningsråd, DFR-rapport 2009:2.

SOU 2007:72 *Kommunal kompetens i utveckling*.

SOU 2008:18 *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukaren*.

FoU för Tillväxt i Västra Götaland (2006). Regionkansliet, Västra Götalandsregionen.

Webbplatser

FoU Fyrbodalen: www.fyrbodalen.se

Skaraborgs Kommunalförbund FoU: www.skaraborg.se/FoU---Socialtjanst/

FoU Sjuhärad Valfärd: www.fousjuharadvalfard.se

FoU i Väst/GR: www.grkom.se/fouivast

Vårdalinstitutet: www.vardalinstitutet.net

Kommunforskning i Västsverige: www.kfi.se

Förvaltningshögskolan (KOLV): www.spa.gu.se

Skaraborgsinstitutet: www.skaraborg-institute.se

FoU Valfärd: www.fouvalfard.org

FoU_i**väst**

FORSKNING OCH UTVECKLING INOM VÄLFÄRDSOMRÅDET
Besök Gårdavägen 2 • **Post** Box 5073, 402 22 Göteborg • **Tel** 031-335 50 00
Fax 031-335 51 17 • **e-post** fou@grkom.se • **www** www.grkom.se/fouivast